

Joanna Duda

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

WPLYW FUNDUSZY STRUKTURALNYCH NA DZIAŁALNOŚĆ MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Streszczenie: Jednym z elementów wspierania rozwoju regionalnego w UE jest wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw. Działania te dotyczą: zarządzania firmami, pokonywania barier biurokratycznych oraz pozyskiwania środków finansowych na realizację inwestycji. Od początku procesu transformacji gospodarki polskiej MŚP mają problemy z pozyskiwaniem kapitałów obcych na działalność zarówno operacyjną, jak i inwestycyjną. W artykule na podstawie badań PKPP Lewiatan oraz badań własnych autorki podjęto próbę odpowiedzi na pytanie, czy fundusze strukturalne miały wpływ na działalność inwestycyjną mikroprzedsiębiorstw w Małopolsce. Dokonano analizy porównawczej struktury inwestycji i źródeł finansowania polskich oraz małopolskich MŚP, które starały się o dofinansowanie działalności inwestycyjnej z funduszy UE.

Słowa kluczowe: sektor MŚP, fundusze strukturalne, inwestycje, źródła finansowania.

1. Wstęp

Polityka Unii Europejskiej umożliwiła różnorodne formy wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw w ramach całej wspólnoty i poszczególnych państw członkowskich. Jednak pojęcie polityki regionalnej Unii Europejskiej nie zostało jednoznacznie zdefiniowane w żadnym z trzech dokumentów regulujących jej funkcjonowanie, tzn. Jednolitym Akcie Europejskim, Traktacie o Unii Europejskiej ani w Traktacie Amsterdamskim.

W swojej polityce Wspólnota opiera się na przyznawaniu bodźców finansowych oraz koordynowaniu polityk państw członkowskich. Chodzi również o zapewnienie kontroli uniemożliwiającej jakiegokolwiek wypatrzenia na tle konkurencji. Podkreśla się ekonomiczną stronę tej polityki, twierdząc, że: „polityka regionalna UE oznacza bezpośrednie i pośrednie oddziaływanie na przestrzenną strukturę gospodarki poprzez wspomaganie rozwoju wybranych regionów” [Cieplewska, Mucha-Leszko 2004]. W czasie kształtowania się polityki regionalnej UE ewolucji podlegała nie tylko sama jej koncepcja, ale również cele, które w różnych okresach programowa-

nia modyfikowano i korygowano. Zgodnie z przyjętymi procedurami obowiązują one w okresach sześcioletnich.

Jedną z bardziej radykalnych zmian w nowej polityce spójności na lata 2007-2013 jest nowy układ funduszy. Liczba funduszy strukturalnych została ograniczona do dwóch: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Pozostał Fundusz Spójności, który nie jest funduszem strukturalnym, ale został objęty tymi samymi regulacjami co wymienione fundusze strukturalne.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego koncentruje się przede wszystkim na współfinansowaniu: inwestycji produkcyjnych przyczyniających się do tworzenia i ochrony trwałych miejsc pracy, inwestycji w infrastrukturę, rozwoju potencjału endogenicznego poprzez działania wspierające rozwój regionalny i lokalny oraz pomocy technicznej. Natomiast Europejski Fundusz Społeczny (EFS) jest najstarszym funduszem strukturalnym w UE. Głównym jego zadaniem jest pomoc w rozwoju zatrudnienia, poprzez promowanie możliwości zatrudnienia, ducha przedsiębiorczości, równych szans oraz inwestowania w zasoby ludzkie. EFS realizuje zadania w pięciu obszarach:

- aktywnych form zwalczania bezrobocia,
- przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- rozwoju kształcenia ustawicznego,
- doskonalenia kadr gospodarki,
- rozwoju przedsiębiorczości (wsparcie dla firm już działających poprzez szkolenia zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, rozwijanie potencjału innowacyjnego, a także dla firm nowo powstałych: poprzez doradztwo, szkolenia zawodowe, podnoszenie kwalifikacji).

Fundusz Spójności z kolei został ustanowiony w celu pomocy krajom słabiej rozwiniętym w integracji z ekonomicznym centrum UE. Nie jest to fundusz finansujący strukturalne zmiany w gospodarce regionalnej i dlatego też nie może być zaliczany do europejskiej polityki regionalnej. Jest on przeznaczony dla rządów państwowych na politykę horyzontalną, prowadzoną w dziedzinie ochrony środowiska i rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej.

W Unii Europejskiej dużą wagę przypisuje się do małych i średnich przedsiębiorstw. Głównie dlatego, że bardziej niż duże podmioty gospodarcze są one związane z polityką regionalną. MŚP napotykają w rozwoju na wiele barier, np. trudności w dostępie do kapitału i informacji. Stąd też jedną z ważniejszych dziedzin interwencjonizmu publicznego staje się promowanie kultury przedsiębiorczości oraz wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Pomoc dla MŚP należy do nielicznych wyjątków, na które wyraża zgodę Komisja Europejska [Ehlermann 1992].

Działania wsparcia obejmują przede wszystkim:

- promowanie skutecznego finansowania, nie zniekształcającego konkurencji,
- promowanie otoczenia ekonomicznego sprzyjającego MŚP,

- doskonalenie umiejętności menedżerskich szefów i zdolności konkurencyjnej MŚP,
- promowanie dostępu do informacji, do sieci przedsiębiorstw i rynku światowego.

2. Działalność inwestycyjna polskich MŚP w latach 1999-2009

Polskie MŚP napotykać na wiele barier utrudniających prowadzenie działalności operacyjnej i inwestycyjnej. Jedną z poważniejszych jest bariera kapitałowa. Przedsiębiorcy mają problemy z pozyskaniem zewnętrznych źródeł finansowania, dlatego też 70% z nich w całości finansuje inwestycje ze środków własnych (tab. 1).

Tabela 1. Odsetek polskich MŚP finansujących inwestycje z kapitałów własnych

Wyszczególnienie	Zobowiązania ogółem/aktywa (w %)		
	2006	2007	2008
W całości środki własne	2,3	64,2	70
Mniej niż 10% aktywów	55	16,3	9,8
10-20% aktywów	21,9	10,7	9,3
20-50% aktywów	14,6	5,6	7,1
50-80% aktywów	2,6	1,5	2,1
Ponad 80% aktywów	1,0	0,7	0,5
Brak odpowiedzi	2,1	1,0	1,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie [*Monitoring sektora MŚP... 2009*].

Jednocześnie większość przedsiębiorców deklaruje, że posiada zdolność kredytową, ale nie planuje korzystać z kredytu bankowego, tylko 13% respondentów planowała w 2008 roku zaciągnięcie kredytu. Ze względu na kryzys gospodarczy banki znacznie zaostriły kryteria przyznawania kredytów i w 2008 roku ponad połowa przedsiębiorców z sektora MŚP otrzymała od banków decyzję odmowną. Prawie 70% przedsiębiorców w latach 2005-2008 nie korzystało z tej formy finansowania (tab. 2).

W latach 1999-2009 głównym źródłem finansowania inwestycji był kapitał własny pochodzący z zysku zatrzymanego i kapitału wniesionego przez właścicieli. Drugim źródłem finansowania był kredyt bankowy. W latach 1999-2000 większy odsetek przedsiębiorców korzystał z tego źródła, jednak z czasem banki zaczęły zaostrić kryteria przyznawania kredytów, głównie ze względu na dużą liczbę kredytów straconych oraz duży odsetek firm funkcjonujących krócej niż jeden rok, które zmuszone były zakończyć prowadzenie działalności gospodarczej. Można również zaobserwować coraz mniejsze zainteresowanie przedsiębiorców leasingiem. Strukturę finansowania inwestycji w polskim sektorze MŚP w latach 1999-2009 przedstawia tab. 3.

Tabela 2. Przedsiębiorcy z polskiego sektora MŚP posiadający zdolność kredytową w latach 2004-2008

Wyszczególnienie	Odsetek przedsiębiorców posiadających zdolność kredytową			
	2005	2006	2007	2008
Nie ma zdolności kredytowej, przyczyny zewnętrzne	11,9	8,1	6,2	4,4
Nie ma zdolności kredytowej, przyczyny wewnętrzne	19,2	10,6	12,6	11,5
Ma zdolność, ale nie planuje	54,4	68,3	68,8	68,8
Ma zdolność i planuje	13,4	12,5	12,6	13,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Monitoring sektora MŚP... 2009].

Tabela 3. Źródła finansowania działalności polskiego sektora MŚP w latach 1999-2009

Wyszczególnienie	Odsetek firm					
	1999/2000	2004	2005	2006	2007	2009
Kapitały własne, w tym zysk zatrzymany	76	86	69,1	73,1	72,6	64,8
Kredyt bankowy	38	14,2	16,6	12,7	17,4	17,7
Leasing	24	12,6	10,5	9,0	6,9	8,3
Fundusze UE	0	4,6	1,4	1,9	1,9	7,3
Inne	0	0	2,4	3,3	1,2	1,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Monitoring sektora MŚP... 2004; Monitoring kondycji sektora MŚP... 2006; Monitoring sektora MŚP... 2009].

W analizowanym okresie można zauważyć również wzrost zainteresowania przedsiębiorców środkami pochodzącymi z funduszy unijnych. Początkowo przedsiębiorcy podchodzili bardzo sceptycznie do możliwości pozyskania środków UE. Większość z nich nawet nie aplikowała o nie (ponad 95%). Jednak w roku 2009 w porównaniu z rokiem 2007 zainteresowanie tą formą współfinansowania inwestycji wzrosło bardzo istotnie – o prawie 15% (tab.4) [Monitoring sektora MŚP... 2009].

Tabela 4. Odsetek małych i średnich przedsiębiorstw korzystających z funduszy unijnych w latach 2004-2009

Wyszczególnienie	Korzystanie z funduszy unijnych (w %)				
	2004	2005	2006	2007	2009
Znaczny wzrost współfinansowania ze środków unijnych	3,6	2,7	2,1	3,0	17,9
Bez zmian	7,9	16,9	9,8	11,8	11,3
Znaczny spadek	0,2	0,6	0,0	0,5	0,9
Nie dotyczy	88,2	79,8	8,8	84,6	69,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Monitoring sektora MŚP... 2009].

Spośród przedsiębiorstw, które realizowały działania inwestycyjne w okresie poprzedzającym przystąpienie Polski do UE, ponad 60% małych i średnich przedsiębiorców, inwestowała w komputery i systemy komputerowe. Te decyzje inwestycyjne wydają się być uzasadnione, ponieważ ponad 50% przedsiębiorstw w analizowanym okresie nie posiadała systemów komputerowych ani dostępu do Internetu. Przedsiębiorcy kupowali również maszyny i urządzenia produkcyjne, zarówno nowe, jak i używane. W roku 2004 inwestowano także w kupno maszyn i urządzeń o podobnych parametrach produkcyjnych, rozwój sieci sprzedaży, poprawę jakości oferowanych usług, zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń produkcyjnych. Przedsiębiorcy kupowali również grunty, szkolili pracowników, modernizowali infrastrukturę biurową oraz inwestowali w celu zmniejszenia kosztów prowadzenia działalności. Czynnikiem motywującym do podjęcia wymienionych inwestycji była przede wszystkim chęć podłożenia wzmożonej konkurencji na rynku unijnym [Duda 2009].

Tabela 5. Struktura inwestycji w polskim sektorze MŚP w latach 2005-2010

Rodzaj inwestycji	Odsetek przedsiębiorstw (w %)				
	2005	2006	2007-2008	2009	plan na 2010
Zakup maszyn i urządzeń ze względu na nową technologię	32,0	29,3	21,9	21,5	21,5
Zakup maszyn i urządzeń o podobnych parametrach produkcyjnych	28,1	34,3	17,9	18,6	18,6
Budowa lub zakup budynków	22,4	18,4	14,9	10,8	10,8
Wymiana maszyn/ urządzeń na podobne	27,9	20,1	10,0	9,0	9,0
Modernizacja środków transportu	27,9	23,6	8,4	6,6	6,6
Poprawa jakości	25,9	30,6	7,4	7,4	7,4
Wprowadzanie nowych produktów	30,1	24,3	5,1	4,4	4,4
Dywersyfikacja działalności	-	-	3,8	1,9	1,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Monitoring kondycji sektora MŚP... 2006; Monitoring sektora MŚP... 2009; Żołnierski, Zaduda-Lichota 2008].

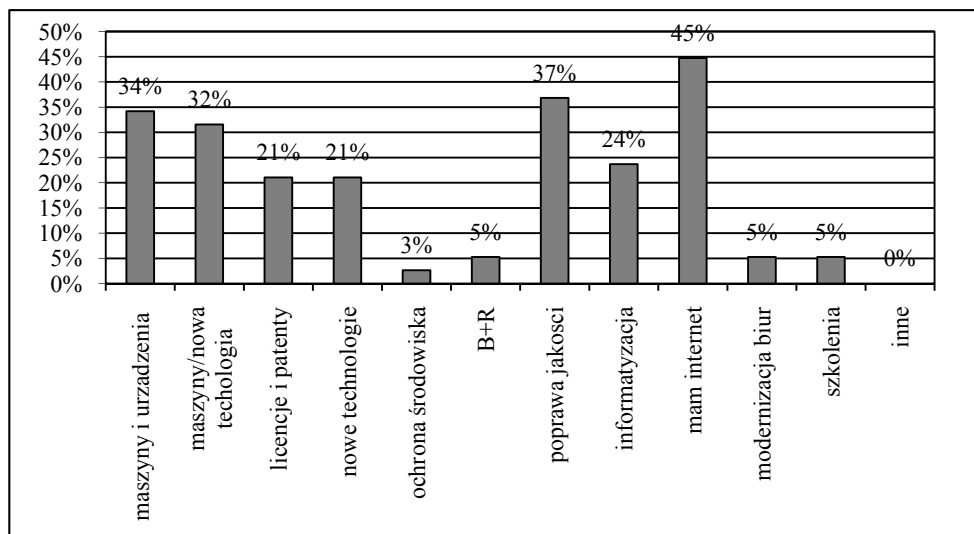
Wyraźna zmiana struktury inwestycji jest widoczna od roku 2005. Większość przedsiębiorstw zaczęła inwestować w nowe maszyny i urządzenia produkcyjne z myślą o wprowadzaniu na rynek nowych produktów i usług. Od 2007 roku można zauważyć niewielki spadek odsetka przedsiębiorstw zainteresowanych inwestycjami w innowacje, co przejawia się w malejącej liczbie inwestujących w maszyny i urządzenia ze względu na nową technologię (tab. 5). Powodem rezygnacji z innowacyjnych i zarazem kosztownych inwestycji mógł być mały popyt na produkty innowacyjne na rynku polskim. Wynika to z faktu, iż większość polskich konsumentów przy podjęciu decyzji o zakupie kieruje się ceną.

3. Działalność inwestycyjna małopolskich MŚP

Powszechnie mówi się, że małe i średnie przedsiębiorstwa są mało innowacyjne i tym samym napotykają na wiele barier rozwoju. Oprócz barier prawnych i administracyjnych jedną z poważniejszych jest bariera kapitałowa. Przedsiębiorcy mają problemy związane z pozyskaniem kapitału na działalność zarówno operacyjną, jak i inwestycyjną. Jednak akcesja Polski do UE dała im możliwość aplikowania o środki wsparcia. Dlatego też w tej części artykułu zostaną zaprezentowane badania własne autorki, przeprowadzone w Małopolsce wśród przedsiębiorców, którzy aplikowali o środki unijne z działania 2.6 „Zostań Małopolskim Przedsiębiorcą”.

Badania były przeprowadzone za pomocą kwestionariusza ankiety, realizowano je w dwóch etapach. Pierwszy odbył się w 2009 roku i objął 45 mikroprzedsiębiorców. Drugi odbył się w 2010 roku i objął 30 mikroprzedsiębiorstw. Ze względu na wymogi związane z programem wszyscy respondenci reprezentowali jednoosobową działalność gospodarczą.

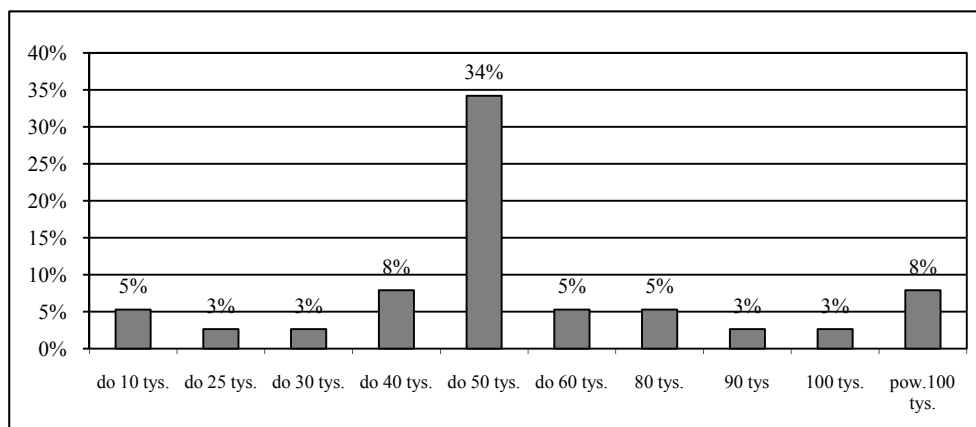
Przedsiębiorcy ankietowani w 2009 roku realizowali różnego typu działania inwestycyjne. Inwestowali przede wszystkim w maszyny i urządzenia produkcyjne o parametrach produkcyjnych podobnych do posiadanych (34%), maszyny i urządzenia ze względu na nową technologię (32%), poprawę jakości (36%), kupowali również licencje i patenty (21%). Większość z tych inwestycji można uznać za innowacyjne. Wyniki badań przedstawiono na rys. 1.



Rys. 1. Struktura inwestycji małopolskich mikroprzedsiębiorstw w 2009 roku

Źródło: opracowanie własne.

Inwestycje realizowane przez małopolskich mikroprzedsiębiorców były bardzo zróżnicowane pod względem kapitałowym. Ich wartość wynosiła od 10 000 zł do 100 000 zł. Większość przedsiębiorców poniosła nakłady inwestycyjne w wysokości 50 000 zł. Głównie ze względu na wysokość dotacji unijnej, która wynosiła maksymalnie 40 000 zł. Wymogiem programu było zainwestowanie również części kapitału własnego. Na rysunku 2 przedstawiono wartości pojedynczych inwestycji.

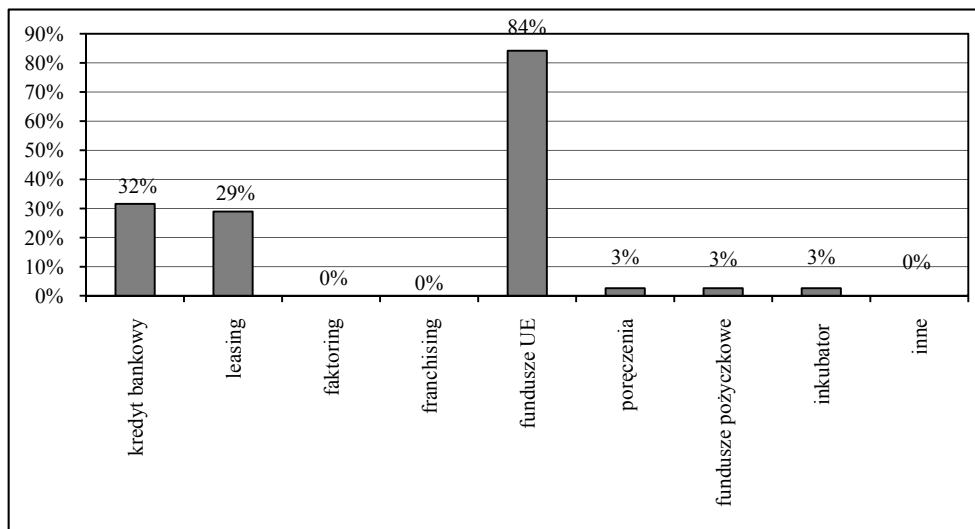


Rys. 2. Wysokość kapitału potrzebna do zrealizowania inwestycji w roku 2009

Źródło: badania własne.

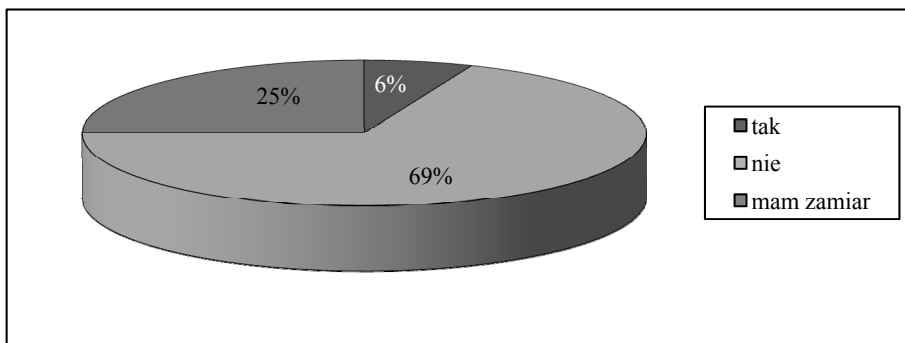
Jak wykazano w powyższej części artykułu, w całym polskim sektorze MŚP w latach 1999-2009 głównym źródłem finansowania inwestycji był kapitał własny wspierany w ograniczonym stopniu kredytem bankowym i leasingiem. W przypadku mikroprzedsiębiorców uczestniczących w programie unijnym w 2009 roku widać pewne różnice. Co prawda podstawowe źródła finansowania inwestycji to także zysk zatrzymany (52%) i kapitał własny (42%). 6% respondentów skorzystało również z finansowania *venture capital*, co nie jest praktykowane w pozostałej grupie przedsiębiorstw sektora MŚP. Ponadto w badanej grupie przedsiębiorcy korzystali także ze środków unijnych, ale wynika to ze specyfiki badanej populacji. Natomiast podobnie jak w przypadku przedsiębiorców z całego polskiego sektora MŚP nie objętych projektem UE, tylko niewielka część korzystała z kredytów bankowych. Niewielki odsetek uzyskał poręczenia kredytowe z funduszy poręczeniowych oraz korzystał z pomocy inkubatorów przedsiębiorczości. Wyniki badań zamieszczono na rys. 3.

Ze względu na problemy z pozyskaniem kredytów bankowych na prowadzenie działalności gospodarczej część przedsiębiorców, aby sfinansować planowane inwestycje, zaciąga kredyty bankowe dla osób fizycznych i przeznacza je na realizację inwestycji. W przypadku badanej populacji było to tylko 6% respondentów, ale aż ¼ miała taki zamiar. Wyniki badań zamieszczono na rys. 4.



Rys. 3. Obecne źródła finansowania inwestycji w 2009 r. małopolskich mikroprzedsiębiorców

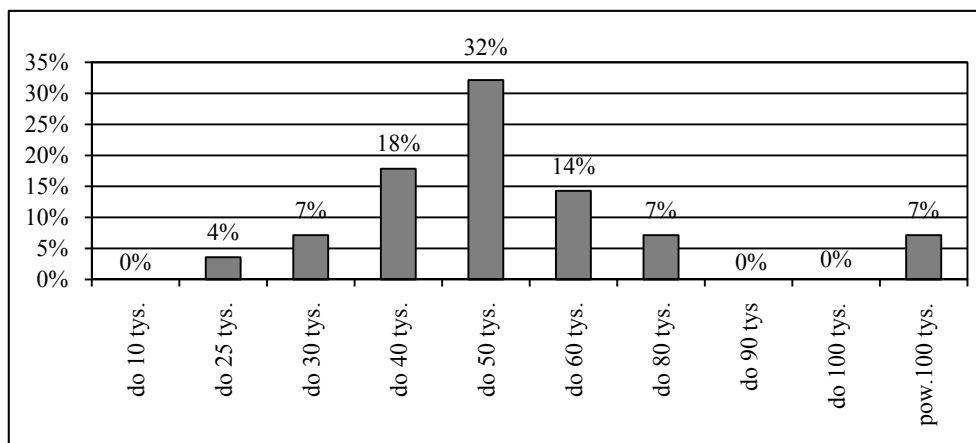
Źródło: opracowanie własne.



Rys. 4. Odsetek przedsiębiorców realizujących inwestycje z kredytów bankowych dla osób fizycznych w roku 2009

Źródło: opracowanie własne.

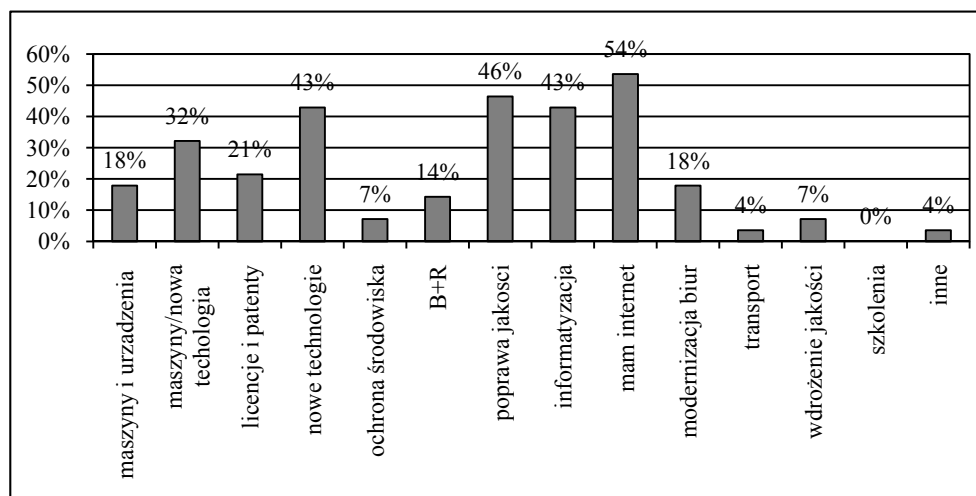
Druga grupa ankietowanych przedsiębiorców, którzy aplikowali o dofinansowanie w ramach działania 2.6 „Zostań Małopolskim Przedsiębiorcą” również realizowała inwestycje o zróżnicowanych wartościach. Podobnie jak w grupie przedsiębiorców ankietowanych w 2009 roku, dominowały inwestycje o wartości ok. 50 000 zł. Jednak w 2010 roku o 10% więcej respondentów zainwestowało ok. 40 000 zł i o 9% więcej realizowało inwestycję na kwotę ok. 60 000 zł (rys. 5).



Rys. 5. Wysokość kapitału potrzebna do zrealizowania inwestycji w roku 2010

Źródło: opracowanie własne.

Struktura inwestycji małopolskich mikroprzedsiębiorstw w obu analizowanych latach jest podobna, jednak wykazuje pewne zróżnicowanie pod względem liczby przedsiębiorstw realizujących określony typ inwestycji. W 2010 roku więcej o 9% przedsiębiorców inwestowało w poprawę jakości, co powinno być dobrym symptmem, głównie dlatego, że w latach 1999-2008 przedsiębiorcy konkurowali przede wszystkim ceną, a inne czynniki konkurencyjności, jak: jakość, możliwość dostoso-

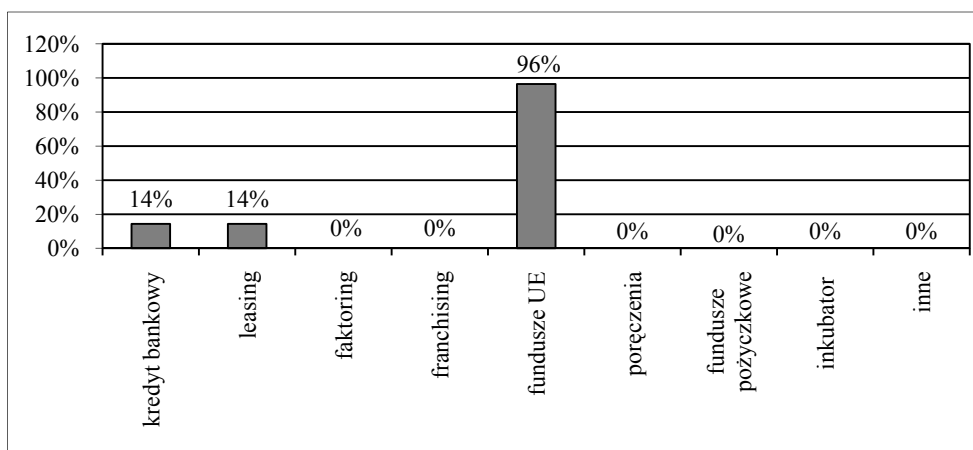


Rys. 6. Struktura inwestycji małopolskich mikroprzedsiębiorstw w 2010 roku

Źródło: opracowanie własne.

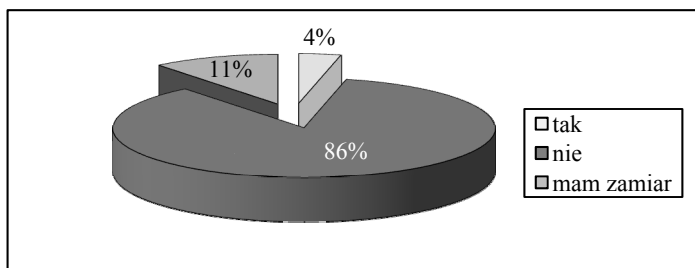
wania wyrobów do indywidualnych potrzeb klientów czy miejsce, odgrywały mniejszą rolę. Przez to przedsiębiorcy nie budowali trwałej przewagi konkurencyjnej na rynku. Aż o 22% więcej przedsiębiorców zakupiło nowe technologie, o 19% więcej respondentów inwestowało w informatyzację swoich przedsiębiorstw, o 4% więcej zainwestowało w ochronę środowiska. Jednak ten rodzaj inwestycji nadal pozostaje na bardzo niskim poziomie. Dokładnie tyle samo zakupiło nowe maszyny ze względu na nowe technologie. Natomiast o 13% mniej przedsiębiorców przeznaczyło środki finansowe na modernizację swoich biur i nikt nie szkolił pracowników, ale to głównie z tego względu, że w większości są to firmy jednoosobowe. Wyniki badań zamieszczono na rys. 6.

Ze względu na specyfikę badanej grupy prawie wszyscy respondenci korzystali z funduszy unijnych, a podobnie jak w pozostałej grupie ankietowanych przedsiębior-



Rys. 7. Obce źródła finansowania inwestycji małopolskich mikroprzedsiębiorców w 2010 roku

Źródło: opracowanie własne.



Rys. 8. Odsetek małopolskich mikroprzedsiębiorców realizujących inwestycje z kredytów bankowych dla osób fizycznych w roku 2010

Źródło: opracowanie własne.

ców głównym źródłem finansowania był kapitał własny, wniesiony przez właścicieli. Jednak dużo mniej respondentów (o 18%) pozyskało kredyty bankowe. Główną przyczyną były zaostrzone kryteria przyznawania kredytów przez banki w obliczu kryzysu gospodarczego w 2008 roku. Również dużo mniej (o 15%) finansowało inwestycje leasingiem. W 2010 roku nikt nie korzystał z poręczeń kredytowych, funduszy pożyczkowych i inkubatorów, podczas gdy w roku 2009 było to co prawda niewiele, ale ok. 3% przedsiębiorców. Wyniki badań przedstawiono na rys. 7.

W roku 2010 również część przedsiębiorców korzystała z kredytów bankowych dla osób fizycznych, z tym że był to znacznie mniejszy odsetek (o 17%). Także mniej (o 14%) miało taki zamiar, ale o 2% więcej respondentów skorzystało z takiej możliwości. Wyniki badań przedstawiono na rys 8.

4. Wnioski

Polityka Unii Europejskiej wobec MŚP umożliwiała stosowanie pomocy dla małych i średnich przedsiębiorstw w ramach całej wspólnoty jak i poszczególnych państw członkowskich. Obejmuje ona między innymi liberalizację handlu, harmonizację prawa gospodarczego, wprowadzanie zasad uczciwej konkurencji, popieranie inwestycji, innowacji i eksportu.

Finansowanie rozwoju regionalnego i tym samym wspieranie MŚP ma kluczowe znaczenie w osiągnięciu celów w zakresie konkurencyjności, jakie postawiła sobie UE. W okresie 2007-2013 przeznaczono na to 300 mld euro z funduszy strukturalnych. Ponad dwie trzecie tych środków przeznaczono na promocję działalności gospodarczej oraz miejsc pracy.

Wydatki koncentrują się głównie na problemach i środkach zaradczych wspomagających rozwój MŚP, takich jak: innowacje, finansowanie i wsparcie finansowe. We wszystkich regionach fundusze strukturalne koncentrują się na takich działaniach, jak: współfinansowanie inkubatorów biznesu, doradztwo, szkolenia i finansowanie na rzecz MŚP, transfer technologii, promocja zrzeczeń i współpraca MŚP.

Jak wykazano w niniejszym artykule, polskie MŚP w latach 1999-2009 przy finansowaniu działalności inwestycyjnej korzystały głównie z kapitałów własnych, częściowo kredytów bankowych i leasingu. Jednak począwszy od roku 2004, można zauważyć spadek odsetka przedsiębiorstw korzystających zarówno z kredytów bankowych, jak i leasingu.

Bardzo podobnie kształtuje się sytuacja w grupie małopolskich mikroprzedsiębiorstw. Głównym źródłem finansowania inwestycji w latach 2009-2010 był kapitał własny i ze względu na specyfikę badanej grupy – środki unijne. W porównaniu z całym polskim sektorem MŚP w roku 2009 dużo więcej przedsiębiorców (o 14%) pozyskało kredyt bankowy. Jednak w roku 2010 ta tendencja nie została utrzymana i można zauważyć znaczny spadek liczby przedsiębiorców korzystających z tego

źródła. W roku 2010 również znacznie więcej małopolskich mikroprzedsiębiorstw współfinansowało inwestycje z wykorzystaniem leasingu, lecz w 2010 roku widać wyraźny spadek zainteresowania tą formą finansowania.

Analizując strukturę inwestycji w polskim sektorze MŚP, można od 2005 roku zauważyć pewne zmiany. Mianowicie wzrost odsetka przedsiębiorców inwestujących w maszyny i urządzenia ze względu na nowe technologie, a spadek inwestycji w maszyny i urządzenia o parametrach produkcyjnych podobnych do posiadanych, które to inwestycje były dominujące w latach 2000-2004. Natomiast stosunkowo niewielu przedsiębiorców inwestowało w poprawę jakości swoich produktów i usług oraz we wprowadzanie nowych produktów na rynek (tab. 5).

W grupie małopolskich mikroprzedsiębiorców też można zauważyć zmiany w strukturze inwestycji. W 2010 roku więcej przedsiębiorców zainwestowało w nowe technologie (o 22% więcej), w B+R (więcej o 9%), w ochronę środowiska (o 4%). O 9% więcej przedsiębiorców realizowało inwestycje związane z poprawą jakości, co jest dobrym symptomem, ze względu na to, że większość polskich MŚP, począwszy od 1990 roku, konkuruje głównie ceną. O 19% więcej firm inwestowało w informatyzację, o 13% więcej modernizowało swoje biura. Ponadto 7% respondentów wdrażało system jakości – tego typu inwestycji nie zgłaszali przedsiębiorcy w roku poprzednim. Natomiast w 2010 roku nikt nie szkolił pracowników, może głównie ze względu na formę prawną (są to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), podczas gdy w roku poprzednim takie szkolenia prowadziło 5% ankietowanych przedsiębiorców.

Literatura

- Cieplewska M., Mucha-Leszko B., *Integracja europejska. Droga do unii ekonomicznej i monetarnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2004.
- Duda J., *Decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw polskich z sektora MŚP*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 98, red. B. Bernaś, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Wrocław 2009.
- Ehlermann C.D., *Les Enterprises publiques et le controle des aides d'Etat*, [w:] „Revue du Marche Commun et de l'Union Europeenne” 1992, no. 336.
- Monitoring kondycji sektora MŚP*, PKPP Lewiatan, Warszawa 2006.
- Monitoring sektora MŚP*, PKPP Lewiatan, Warszawa 2004.
- Monitoring sektora MŚP*, PKPP Lewiatan, Warszawa 2009.
- Starczewska-Krzysztozek M., *Bariery rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, [w:] „In-fos” nr 4, Biuro Analiz Sejmowych, 2008.
- Żołnierski A., Zadura-Lichota P. (red.), *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2006-2007*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2008.

THE INFLUENCE OF STRUCTURAL FUNDS ON SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES ACTIVITY IN MAŁOPOLSKA VOIVODESHIP

Summary: The European Union prepared a series of instruments supporting regional development. One of the elements of this policy is to support small and medium enterprises. Those activities regard: firms management, overcoming bureaucratic barriers and acquisition of financial sources for realization of investments. Since the beginning of the transformation process of Polish economy, SMEs have had problems with the acquisition of outside capital for both operational and investment activity. That is why in the present paper, on the basis of survey carried out by PKPP Lewiatan and author's own research, an attempt has been made to answer the question whether the structural funds had an impact on investment activity of micro enterprises in Małopolska. The comparative analysis has been made of investment structure and financing sources of SMEs, which applied for the refinancing of their investment activity from EU funds in Poland and Małopolska.